

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foiaie bisericească-politică.**Anul XVIII.****Blaj, 19 Decembrie 1908.****Numărul 50.**

Piatra libertății și Crucea din Blaj, în Cameră.

Interpelarea bărbătească a deputatului Maniu e viu comentată atât în presa noastră cât și în cea magiară. Răspunsul ce l-a dat ministrul Günther, departe de a-l fi mulțumit pe vorbitor, n-a fost în stare să mulțumească nici publicul unguresc. „Alkotmány” însuși află răspunsul foarte nepotrivit, fiind conșiderați pângăritorii Crucii, ca culpabili de o simplă transgresiune campestră.

La începutul vorbirii deputatul Maniu expune pe larg cazul cu pângărirea Crucii din Craiafalău, apoi revenind la cele întâmplate în Blaj, adaogă:

S'a întâmplat, că în Blaj, la marginea comitatului învecinat, au fost aruncate în aer cu dinamită o cruce și o piatră comemorativă. Făptuitorii acestor atentate deja nu mai sunt cunoscuți, căci au fost mai precauți decât Craiafălenii. Ei puteau fi însă mai puțin precauți, căci dacă nu au fost pedepsiți cei cari au comis în ziua mare o astfel de faptă, deși au recunoscut-o, doar nu vor fi pedepsiți acei, cari în întunerecul nopții comit atari lucruri. Dar ceea ce e mai trist, este, că și cazul din Blaj s'a întâmplat între astfel de împrejurări, încât e aproape imposibil, ca autoritățile de acolo să nu fi putut lua cunoștință deja în decursul aceleși nopți de cele săvârșite.

Vă rog să vă închipuiți în modul următor cele întâmplate: Serviciul polițienesc îl îndeplinește în Blaj jandarmeria, care ziua-noaptea patrulează prin orașel. În noaptea de 16—17 Noembrie cam pe la oarele 1, câțiva indivizi, îmbrăcați în haine negre, au mers la monumentul ridicat pe așa numitul „Câmp al libertății” și l-au dat în aer cu dinamită, producând deci un mare sgomot; dar încă înaintea săvârșirii faptei pandurii, care a fost incredințat cu supraveghierea acelui teritor, s'a dus și s'a uitat la acei indivizi, cari voiau să comită ceva acolo, și acestia pușcă asupra lui, deci a răsunat și o pușcătură. Afară de aceasta făptuitorii după aruncarea în aer a pietrii Libertății, au mers la celalalt capăt al Blajului, unde se află crucea de piatră, și o aruncă și pe aceasta în aer — și totuși patrula jandarmilor n'are absolut nici o cunoștință despre cele întâmplate, deși cele trei duruituri le-a

auzit întreg Blajul. Ba ce e mai mult Onor. Cameră, atentatorii au mers, conform fașunilor pandurului de noapte, chiar în spre stațiunea căii ferate, spre casarma jandarmilor, fiindcă piatra comemorativă zace în direcțiunea aceasta. Prin urmare e neîndoios, că chiar și pe lângă cea mai puțină atențiune și băgare de seamă ar fi fost peste puțină, că cele întâmplate să nu atragă atențiunea autorității publice și a jandarmeriei. Și totuși în decursul nopții nu s'a făcut absolute nimic. De abia a doua zi după amiază jandarmii au ieșit la fața locului, spre a cerceta cele întâmplate și au raportat apoi, că nu s'a găsit nici o urmă de dai Doamne a făptuitorilor.

Ministrul Günther: Nu e adevărat! Aceasta contrastează cu starea faptică.

Deputatul I. Maniu: Sa-mi dai voie dle ministru a spune, că în ziua următoare am și înaintat acuza împotriva făptuitorilor necunoscuți pe baza paragrafulor 421 din codul penal și din 17 Nov. până în 5 Decembrie nu mi-a sosit nici o știre despre acei făptuitori, ba ce e mai mult nici procurorul n'a fost îndrumat la continuarea cercetării. Va să zică, așa de iute trebuie să lucreze autoritățile judiciare, când e vorba de prinderea unor făptuitori, ce au vătămât un neam întreg în cele mai sfinte amintiri ale sale?

Cazul acesta a vătămât adânc întreaga opinie publică românească și e foarte caracteristică grija părintească, de care suntem împărțășiți acolo la periferii. Nepăsarea autorităților va îmbăbâta și mai mult la comiterea astorfel de atentate. Sunt sigur, că dacă atentatul acesta nu s'ar fi întâmplat cu monumentele noastre, ci cu ferestrele unui maghiar, de mult s'ar fi găsit făptuitorul. (Contraziceri. Sgomot. Mișcare). On. Cameră, sunt de părerea, că acest fapt este urmarea acelei proceduri încete, care are efect de incurajare și este urmarea agitațiilor fără sfârșit, cari se fac contra noastră. (Așa e!) Se știe doar, că orice ocaziune se folosește spre a ne prezenta pe noi românii în astfel de colori, ca să apară în fața opiniei publice orice faptă, care se săvârșește în contra noastră, de îndreptățită. (Contraziceri în stânga. Mișcare).

O voce din stânga: Așa-i, că unghurii agită contra românilor? (Sgomot).

Președintele: Cer liniște.

I. Maniu: Da, onor. cameră, constat, că ziarele unghurești comit nepedepsite astfel de agitațiuni, în urma cărora se întâmplă atari fapte, pe când ziarele românești sunt pedepsite și pentru cea mai nevinovată aluzie. (Vii contraziceri. Mișcare pe băncile naționalităților).

Când în rândul trecut colegul meu St. C. Pop, la budgetul ministrului de justiție, a arătat cât de prigonite sunt ziarele românești, domnul Günther a observat că imediat ce nu mai atățăm, înceată pedepsele. (Vii aprobări). Aceasta ar fi o motivare foarte logică, dacă nu s'ar face agitație nici din partea Dvoastră și dacă aplicarea pedepselor nu ar lipsi consecvent. (Mișcare).

Președintele: Cer liniște.

Un glas (din stânga): Cine agită să pocăiește. (Mișcare).

I. Maniu: Spre documentarea acestui fapt citez a mă provocă la un articol al unui ziar din Budapesta. Il cetesc spre a arăta, ce se poate scrie într'un ziar unghuresc fără de a atrage atențiunea procurorului. După cum veți auzi articolul acesta îmbăbâtează și mai mult pe făptuitori, cari apoi nepedepsiți pot face cu noi ce vreau. Despre ziarul acesta să zice, că capătă paușale grase. (Strigăte: Care ziar?) „Egyertetés.” (Mișcare și sgomot în stânga).

Președintele: Rog liniște.

Deputatul I. Maniu: Ascultați numai în ce măsură se atăță în articolul acesta, care vorbește despre români: (Cetește. Sgomot). „Sau doară v'ați făcut vrednici de favoruri prin servicii mari pe cari le face un frate pentru celalalt! Nu! Și de o mie de ori nu. Un dușman ordinar ne-a fost valahul totdeauna, dar nici când nu pe față ci în taină. Pe unicul binefăcător al său: pe unghur l'a mușcat cu mai multă necrutare, pentru că altă națiune nici nu ar fi primit în sânul său o ceată așa de murdară și nespalată.” (Aprobări în stânga).

Președintele: Rog liniște.

I. Maniu: (cetește) „Nu i-ar fi suferit nici o nație cultă lângă el. Și acum domniile acestea vorbesc despre plângerile lor naționale? Unde și-au câștigat ei drepturi naționale? La Aiud sau la Blaj? Nerușinare infamă să recere ca abia la 50 de ani după mișelile săvârșite fii părinților mișei, cari au vărsat sângele femeilor și a copiilor, să stea fără rușinare înaintea ministrului de culte și să-și expună plângerile lor asupra drepturilor patriotice.” (Vii aprobări în stânga).

Acestea le-a scris ziarul amintit atunci când Mitropolitul Mețian a cercetat pe ministrul de justiție — fără de a să fi făcut cercetare împotriva celor scrise.

Poate acum să zică dnu ministru, că pedepsele stau în raport egal cu agitația, și nu pot să spun eu cu tot dreptul, că da, să comit cele mai extinse agitațiuni față de noi, fără însă ca să-i fi dat prin gând vreodată dlui ministru de justiție sau procurorului, să pedepsească după cum să cuvine

agitațiunile comise față de noi? (Mișcare în stânga). Să nu creadă, onor. cameră, că vreau să strig acum după procurori; nu doresc ca acei domni să fie pedepsiți. Ei sunt destul de pedepsiți prin fapta lor dejositoare și scârboasă. (Așa e! pe banca naționalităților).

Interpelantul arată apoi că prin o astfel de atitudine dușmănoasă se produce în noi convingerea, că ne aflăm într-o stare afară de lege; trist de tot este însă faptul, că atunci să comit astfel de delict, fără ca făptuitorii să fie pedepsiți, să află deputați, cari aprobă astfel de lucruri. (Mișcare în stânga).

Dar să nu credeți — încheie deputatul Maniu — că aceste aprobări m-ar atinge din cale afară dureros, căci ași putea să spun și eu cele zise de un distins profesor din România la aflarea atentatului comis în Blaj și anume că: „nu regret, că s'a asvârlit în aer piatra comemorativă, căci cu mai mare putere și efect decât piatra aceea mută și uitată vor glăsuși acele mii de bucăți, cari s'au respirat în urma atentatului în toate părțile lumii.“ Dar eu nu judec din acest punct de vedere. Într-o astfel de atitudine a guvernului și a autorităților, eu văd un lucru foarte periculos: nimicirea totală a ordinii de drept. Iar eu, care țin la legi, trebuie să văd cu durere, că o cruce de piatră, care e sfințită și care servește pentru scopuri bisericesti, se scoate fără nici o pedeapsă dela locul ei de destinațiune, și se nimicește. Când văd, că se aruncă în aer crucea de piatră și piatra comemorativă din Blaj, care e proprietatea noastră, și când văd, că, pe când noi pentru cea mai nevinovată aluziune, ce e cuprinsă într'un articol de ziar, suntem urmăriți cu cele mai grele pedepse, în același timp să pot însă comite în contra noastră, fără urmările pedepsei,

cele mai strajnice agitațiuni: atunci să-mi fie permis a declara, că trebuie să am cea mai mare neîncredere și trebuie să-o aibă întreg poporul român față de purtarea autorităților (Aplauze prelungite la naționaliști.)

Reforma fondului de penziune.

»Ajută-te și Dumnezeu te va ajuta.«

Chestia fondului de penziune a preoților și văduvelor preotese, este chestia actuală ce preocupă cercurile preoțești. — Și într'adevăr, dacă multe sunt chestiile ce trebuie să ne preocupe, cea dintâi, cea mai însemnată și actuală este reforma fondului de penziune.

Și vedem, că mai toate sinoadele protopopești să ocupă cu chestia, aduc hotărâri salutare, ma chiar însuflețitoare, dovadă, că e timpul suprem să se schimbe starea de azi a fondului, să se creieze un atare fond, de unde preoții bătrâni în slujba Domnului, văduvele și orfanii nostri să primească o penziune anuală cinstită, conform poziții. Cu bucurie constatăm, că preoțimea noastră dorește cu mâna largă să contribuie la augmentarea acestui fond.

Se observă, că toată preoțimea e gata de jertfă, ori cât s'ar cere, jertfește bucuros, căci nouă și copiilor nostri dăm.

Deocamdată să lăsăm înființarea de fonduri nouă, într'un moment de însuflețire promitem că vom face munți de aur, și colo când dăm la fapte, vedem nimica din însuflețirea noastră. Când ne însuflețim pentru ceva ideal, trebuie să ne dăm samă mai întâiu și de puterile care dispunem. — Să stăm deocamdată numai și numai la chestia augmentării fondului de penziune, aici să

ne arătăm însuflețirea pătrunsă însă de spiritul de jertfă.

Să abandonăm deocamdată idea fraților din tractul Reginei de a înființa un nou fond. Noi multe am dori, și multe sunt neajunsurile și lipsurile noastre, dar nu avem mijloace, nu putem nu avem de unde. Ce avem și câștigăm, trebuie la creșterea pruncilor etc.

Să stăm la un lucru deocamdată, la chestia fondului, acest lucru să-l săvârșim bine, căci nouă și pruncilor nostri ne facem bine, aci nimenea nu să va subtrage dela jertfă căci lui i-și face. Impărtășesc părerea fratelui Andreșan:

1. Să solvim fiecare o taxă odată pentru totdeauna fundamentală, fie aceea cât de mare, și încă fie și în rate în decurs de un an sau doi.

2. O cuotă anuală fie egală, fie după cualificația, în cazul din urmă concezind fraților bienali a contribui și ei cât preoții absoluți și la timp penziune egală.

Nu sum de acord cu părerea fratelui Andreșan, să se pună o taxă de 24 cor. pe biserici, din motivul:

a) Sunt destul de îngreunate bisericile celea mai multe nu pot suportă impositale de acum, și rămân în restaură din an în an.

b) Să nu dăm în gura poporului un motiv să zică: „iată preotul nostru primește plată grasă dela stat, și tot nu-i destul, acum așteaptă să-l și penzionăm cu banii nostri.“

Să ne ajutăm noi fraților! Și numai prin noi să ne creăm fond de penziune cinstit, aceasta să ne fie devisa. Să nu așteptăm ajutor dela acela care la ocaziunea binevenită, cu care zilnic ești în atingere, săți arunce în față că te-au ajutat.

3. Fondul să se contopească în un singur fond.

FOIȚĂ.

CUCUVAIA.

— *Novelă originală a „Unirii.“* —

(Continuare și fine).

Platog se adună ca o mătă, gata să sară, gata să se ascundă undeva.

— „Ce-i? A venit la primărie? Cine-a venit la primărie?“ zise el repede.

— N'a venit nime. A venit numai vestea, că umblă bani răi. Dar cine să-i fi făcut aceia, dacă nu tu? Așa să-mi ajute Dumnezeu, cum pot eu jură pe asta una.

Privirile lui Platog căzură în pământ. Stătură mult așa în liniște el și Gligoraș. Jos în crișmă cântau oamenii veseli, dar glasul lor aveă puțin răsunet în odaia aceea rece, întunecată, pustie.

După o vreme Gavril Platog zise, cu o picătură de nădejde în glas:

— „Măi Gligoraș, hai să ne împăcăm. Îți las averea, nu ne mai pârăm. Și-ți dau și cheltuielile ce le-ai avut. Bine va fi așa?“ Și privea cu o teamă, care abia s'a ridicat din desnădejde.

Dar acesta se sculă îndată și plecă grăbit. Acum eră convins, că bănuiala lui e adevărată.

În patru nopți una ca alta buhnele cântau pe casa lui Gavril Platog. De patru zile și patru nopți Gavril Platog n-a mai eșit din curte. De patru veacuri n-a mai avut o clipă de liniște, nici ochii nu i-a închis. A slăbit și s'a înegrit, ca o scândură bătută de ploii. Ii venia o mulțime nenumărată de gânduri: cum va răspunde, cum se va apăra! El nu-i de vină. Femeia-i de vină. Ea aduse mașina. A ei a fost. El drept, că are bani mulți, tare mulți, să cumpere o țară, bani răi. Dar stau la el în pivniță. Dânsul n-a înșelat decât pe zece oameni. Da pe zece oameni cu câte-o hârtie de-o coroană. A fost mișel, a fost ticălos. A luat pe nedrept. Dar bani răi numai celea zece hârtii le-a străcurat în lume. Altele nu. Nu pentru că de clipa asta totdeauna s'a temut. Femeia însă chiar asta o dorea. Ea-i vinovată. Ei i-au trebuit bani, bani mulți. Lui i-a fost destul pământul. Da, pământul. Dar ea a vrut să-și facă doamnă mare din fată. De aceea cât ce a crescut fata bani și bani i-a trebuit muerii. Până ce s'au bătut, până ce a fugit.

Apoi îi veniră alt șir de gânduri: Dacă-l prind îl duc în temniță. Il bat. Ah! cum l'or bate. Și trebuie să-l prindă. Gligoraș știe, și el nesmintit spune. Da-l vor bate rău. Așa cum a văzut el odată că-l izbeau pe un țigan ce furase un miel. Cu cizma, cu călcăiul, cu patul puștii, l-or pișcă cu cleștele. Ba nu, el nu va tăgădui, el va

spune. De ce să tăgăduiască? Gligoraș știe și tot îl dă de gol.

Dar dacă totuși are să scape? Aha! știe el ce are să facă. Noaptea aprinde focul în cuptor și pune bancnotele să le cuprindă flacăra vânăta, să se facă cenușe. Cu mașina scapă! Mașina o aruncă în fântână, și dacă totuși o află și acolo, spune, că nu-i a lui, că-i a femeii.

Și-n vre-o câteva nopți a și făcut foc în cuptor, și-a adus pachetele cu hârtii. Dar mâna îi tremură, abia putea alege o foiță, și când s'o pue pe foc, brațul i-se zgârcea, se trăgea înapoi, și Platog tremură în tot trupul.

De ce să le arză? Dar dacă nu știe nimic Gligoraș? Dar dacă le ascunde să nu le găsească? E drept, că dânsul n-a schimbat decât 10 hârtii de acestea. Dar pentru ce le păstră el acum cu teamă de douăzeci și atâta de ani? Ca să ardă? Niciodată!

Dar în noaptea a cincia, tocmai pe când îngropă în grădină bancnotele, cum făcuse și în celelalte patru, îl inhățară deodată doi jendarmi, și-l puseră în fiară.

Gavril Platog vră să zică ceva, dar se înecă dând cu ochii de Gligoraș.

— „Dar mașina unde-i?“ îl întrebară.

— „Trebuie să fie în fântână“ zise Gligoraș.

Platog privi cu teamă la el, ca la un om de pe altă lume, care toate le înțelege, toate le știe.

4. In venitor pensiunea unei preotese, să fie egală cu a unui preot deficient; și a unui orfan a 3-a parte din penziunea unui deficient.

5. Statutele vechi pe cum știu eu prevăd trei clase de penziune: Protopopi; vice-rotopopi și preoți, nu să ieșă în considerare anii de serviciu, nu taxa câtă să solvește.

Protopopilor li-se prevede acum o penziune de 800 cor. vice-protopopilor 600 cor. și preoților 400 cor. deși poate respectivi protopopi nu au solvit taxa ce-o solvește un preot. Această anomalie în noul statut să încetează.

Sau dacă să va prevedea și în noul statut, atunci și taxa anuală să fie mai mare, aceasta o pretinde dreptatea.

6. In viitor la satorirea penziunii să se ieșă în considerare taxa anuală, și anii de serviciu.

7. Pe cum știu eu până acum cuota anuală de penziune s'au satorit din 10—10 ani. E prea lung acest interval, să se satorască din 5—5 ani, ori fie și în fiecare an, după cum crește fondul și venitele lui.

8. La prelucrarea statutelor noului fond fiindcă atinge exclusiv numai preoțimea dela sate, în comisiune să fie două părți preoți, și numai o parte protopopi și gremialiști.

Altcea mai marii noștri bisericești când vor regulă starea fondului preoțesc, vor cumpeți toate, și toate le vor compune astfel ca toți să fim îndestulați.

Fraților, mântuirea noastră numai prin noi, jertfă și iar jertfă dela noi, și dela nime așteptând, aceasta să ne fie calea pe cari pornim cu ajutorul lui Dumnezeu vom ajunge la izbândă.

Cel ce știe mai mult, să urmeze, să-l auzim, în această chestie vitală tot ce e bun și duce la scop, primim cu dragă inimă, și la timp l-l vom cinși că a ajutat cauza la izbândă. Să ne folosim de ospitalitatea „Unirei” Redacția căreia cu atât drag ne invită să discutăm chestia în toate amănuntele ei.

Un parch.

Jubileul Vicarului Barboloviciu.

Selaj, Decembrie 1908.

Iata, că a sosit ziua mult dorită, care în inimile Sălăgenilor făcutu-s'a praznic și ca atare s'a serbat. Ziua, în care au strălucit într'un singur complex vredniciile mari ai muncii neobosite de 50 ani petrecute în slujaa Domnului, a bisericii și a națiunii a

— „E în fântână cum zice *dumnealui*” zise el, și se uită iarăși la Gligoraș, ca un câne bătut, chilăvit.

Gavril Platog a murit apoi peste un an în răcoarea inchișorii, plin de bărbă și de gânduri mărețe despre bogățiile sale fără hotar.

I. Agărbiceanu.

unui ales bărbat al neamului, și în care zi manifestatu-s'a în toată frumuseța alipirea subalternilor și iubirea credincioșilor față de acela, care acum nu e privit numai ca superior, nu numai ca părinte sufletesc, ci ca un patriarh, în jurul căruia toți cu plăcere petrec. *Înțeleg ziua de 8 Dec. a. c., în care s'a serbat cu mare pompă jubileul de 50 ani ai preoției Reverendissimului vicar al Silvaniei, Alimpu Barboloviciu.* Vicarul Barboloviciu și dacă în toată viața s'a nu ar fi primit nici o promoțiune, nici un semn de recunoștință, manifestarea spontană și sinceră și în așa mod sărbătoresc făcută, a simțimentelor de adheșiune din partea Sălăgenilor, încă i-ar fi eclatantă dovadă, că a purtat cu vrednicie oficiul greu al preoției.

Dar să descriu decursul sărbărilor. Acele au fost majestoase, la nivel înalt, demne de un atare Jubilat. Praznicul jubilar s'a început la 9 oare a. m. cu liturgie solemnă; în biserică lume multă, preoți, învățători, floarea damelor și a inteligenței mirene din Sălaj: popor, inteligenți unguri. A pontificat Jubilantele; au servit încă protopopi: Gregoriu Pop (Unimăt), Augustin Vicaș (Hidig), preoții; Grațian Flonta (Cățăl), Laurențiu Sima (Sîg), Aurel Oltean (Halmagi), au lectorat: Ștefan Szabó (Mal.) Simion M. Barboloviciu (fiul Jubilantului). S'a cântat liturgia lui Dima de corul inteligenții din Șimleu, sub conducerea învățătorului local S. Oros, solo l'au predat: Nic. Munthiu, secretarul Silvaniei, Vasile Oltean, învățător în penziune, L. Coste, teol. abs. și Victor Boțian învățător.

După rugăciunea amvonului s'a suit pe catedră protopopul Gregoriu Pop și a rostit o frumoasă cuvântare ocazională începând din motto: „Iacă așa să va binecuvântă omul cel ce să teme de Domnul.” Arată bucuria, ce o are Sălajul, când Vicarul său prăznuiește jubileul de 50 ani ai preoției; zice, nu e în stare a da date amănunțite despre activitatea Jubilantului, dar cumcă a fost un preavrednic preot dovadă e sărbarea de azi și zice, că va vorbi despre preotul din vechime în asemănare cu cel modern. Continuă a spune, cumcă acele popoare au fost mai puternice, cari au fost conduse de principiile morale: iubirea de lege și iubirea de neam; și numai acele popoare pot conta la un viitor strălucit, cari se leagă morțiș de aceste principii.

Arată apoi, că Jubilantele e vrednic urmaș al antecesorilor, cari au muncit pentru binele de obște, dovadă e activitatea sa rodnică, dovadă meritele mari, dovadă e și manifestarea de azi a Sălăgenilor. În urmă adresează jubilantului o preafrumoasă alocuțiune. — Vorbirea a fost cu mare atențiune ascultată și a făcut adâncă impresiune.

După finirea serviciului divin la 11 oare, întreg publicul a mers în sala teatrului orașenesc, localul, unde s'au prezentat pentru felicitarea Jubilantului diferitele corporațiuni și unde acelaș a fost chemat prin o deputațiune constatătoare din: protopopul Gregoriu Pop, adv. Dr. C. Meseșan, preotul S. Pinteș și învățătorul Nic. Pop și credinciosul Ștefan Oros. La sosire jubilantele a fost cu căldură aclamat. Indată după sosire s'au început felicitările din partea diferitelor corporațiuni ca Clerul Sălăjan, Învățătorii. (Din partea acestor două corporațiuni s'a oferit ca don o cruce și o evanghelie). Orașul Șimleu,

Senatul bisericii române și a celei catolice din Șimleu, și altele cu totul 14.

Fiecare orator a vorbit frumos, l'au salutat cu toată căldura au arătat vredniciile Jubilantului față de diferitele corporațiuni, pe numitele terenuri, și au exprimat recunoștința pentru zelul desvoltat, au cerut și pe mai departe bunăvoința și conlucrarea și i-au dorit încă mulți ani.

Salutările din partea corporațiunilor s'au finit la 1 oară d. a.

La 1/2 s'a început bauchetul (tot în sala de restaurant a teatrului), au luat parte cam 100 persoane, s'au rostit însuflețite toast pentru iubilante.

Astfel au decurs sărbările iubilare aranjate în onoarea vicariului Barboloviciu. De sine să înțelege, că e cu neputință a să descrie fidel decursul frumos, însuflețirea participanților, manifestarea simpatiei, ținută sărbătorească a oaspeților și în general însuflețirea tuturor, ce a avut loc în 8 Dec. în Șimleul-Silvaniei. Lume multă, oaspeți veniți. Din depărtări numai ca să iee parte la o serbare, care în analiză nu a fost a persoanei, ci a bisericii, nu numai a preotului iubilar ci a bărbatului, care tuturor toate s'a făcut. Serbările iubilare au fost frumoase, demne de vicariul Barboloviciu și de mare însemnătate, căci acum așa de rari sunt iubileele, nu pentru că ar fi de tot rari, cari ajung numit lustru de ani, ci pentru că puțini să fac vrednici prin activitatea lor de o așa manifestare, de recunoaștere, că au fost fii aleși a neamului.

Sărbătoarea de 8 Dec. 1908 din Șimleul-Silvaniei e dovadă frumoasă, că vicariul Barboloviciu nu numai, că e preot zelos, vicar ales, cu merite multe și mari pe cariera sa, dar că e și bărbatul neamului, dar că e și omul, care în toate mișcărilor țintitoare spre binele de obște iea parte; e dovadă că e un fiu dedicat în slujba neamului, care nici când nu să subtrage unde îl chiamă interesele poporului, ci alătura cu cei mai aleși bărbați ai noștri pururea e în lucrare pe toate terenele unde numai să poate munci pentru de a servi binelui de obște.

Bărbaților mari — după moarte — li-se ridică statuie ca recunoștință pentru activitatea lor. Vicariului Barboloviciu deja acum i-s'a ridicat statuă în inima Sălăgenilor, care statuă e alcatuită din iubire, împodobită cu adheșiune, înălțată prin stimă și recunoștință.

În 8 Dec. Vicarul Barboloviciu a primit o cunună împletită din cele mai frumoase flori ale iubirii, stimei, reverenței și adheșiunii, și cununa aceea nici când nu se va veștezi, ci tot preafrumoasă va rămânea.

Jubilantele în decursul zilei a primit o mulțime de telegrame și scrisori de felicitare între altele dela George Pop de Băsești, Dr. Mihályi, Dr. Lucaciu, Dr. I. Maniu, Dr. Șt. Pop din Pesta; Iosif Șterca Șuluțu președ. Asociațiunii Sibiiu, Alesandru Bene, prepozit Gherla, canonicii: Georgiu, Dr. Domide, profesorii: Dr. Bojor, Dr. Dragoș Gherla etc.

Finesc cu dorința generală, ca Vicariul Barboloviciu încă mulți ani să trăiască, ca să mai adaugă încă altele la multele sale vrednicii!!

Rep.

Mortui resurgunt. Articolul de lege, VI din 1840 de care aminteste proiectul despre congrua, tratează despre introducerea limbii magiare în toate oficiile publice și eclesiastice. Cel, la care se refereste proiectul (§. 8) sună astfel:

Ezentul minden vallásbeli kü-lönbség nélkül plebánosoknak, egy-házi szónokoknak, káplánoknak és segédeknek olyak alkalmaztassanak, a kik a magyar nyelvet tudják.

De aici încolo, fără considerare la confesiuni, să se aplice de parohi, oratori bisericești, capelani și ajuto-ri de parohi numai aceia, cari *știu limba magiară.*

CORRESPONDINTE.

Dela Cluj.

— *Despărțământul „Asociațiunii.”* —

Ori cine poartă ceva interes pentru „Asociație”, știe, că unul din cele mai harnice despărțăminte ale acesteia este cel dela Cluj. Mulțumită puținilor oameni de ispravă ce-i avem acolo, despărțământul acesta nu „adoarme” așa ușor, cum, durere, o fac aceasta atâtea altele, ci înțelege a folosi tot prilejul pentru împlinirea îndatoririi ce și-a luat față de „literatura și cultura” poporului român din teritoriul său.

Asfel un bun obicei al acestui despărțământ este, că prăznuiește amintirea tutror bărbaților nostri mari, cari au văzut lumina zilei în cuprinsul hotarelor lui. Anul trecut au prăznuit pomenirea lui George Barițiu, în Jucul-de-jos, satul nașterii sale, cu evlavie cuvenită: ridicând rugăciuni la cer pentru odihna sufletului marelui adormit, rostind cuvântări ocazionale potrivite și lăsând, drept pomenire, mici tăblițe, cari înseamnă umila căsuță veche, în care au venit pe lume sârbătoritul. Că ce folos mare *sufletesc* poate rezulta, pentru țărani nostri, din apropierea și unirea aceasta frățească cu cărturarii lor, întru pomenirea și prăznuirea cu vrednicie a celor mai buni ai nostri, mai ales când „domnii” încearcă a face neuitate aceste zile de sârbătoare prin răspândirea de broșuri gratuită în popor, — cred, că nu mai e nevoie să arăt în deosebi.

Zilele trecute despărțământul acesta a sârbătorit cu obicinuita cuviință amintirea unui alt fruntaș al neamului, născut tot în părțile Clujului (Berind), *Vasile L. Baron Pop*, fost vicepreședinte al guvernului ardelean la Cluj (1864), președinte la tribunalul cel mai înalt pentru treburile Ardealului, în Viena (1865) mai întâi, iar mai apoi (1867) în Budapesta, fost sfetnic de încredere al Împăratului încă dela 1872 și președinte al „Asociațiunii” vreme de opt ani (1867—1875).

Adunarea cercuală extraordinară ce s'a hotărât să se țină în comuna *Berind*, la propunerea președintelui Eugen Pop Pecurariu s'a și ținut — pe cum spune comitetul despărțământului în cuvântul „Cătră cetitori!” al celei mai noue cărțicele (nr. 16) apărute în „Biblioteca” sa — în 8 Nov. n. 1908.

Și — zice mai departe numitul comitet — celebrând pomenirea memoriei distinsului bărbat al neamului, la părăstasul slujit în biserică, și la desvălirea petrei comemorative la casa parochială, în care s'a fost născut, a aflat cu durere din acest prilej solemn, că școala din satul baronului Pop, a fost închisă, câteva zile înainte, de autoritățile comitatului Cluj, ca fiind necorăspunzătoare. Dorind deci a ajutama edificarea cât mai în grabă a unui nou local de școală, cum trebuie să fie într'o comună, din care a răsarit Românilor un bărbat așa de ilustru, adunarea a primit unanim următoarea propunere a comisiunii esmisă din sinul său: „Adunarea roagă comitetul să binevoiască a iniția o acțiune pentru școala cea nouă, ce trebuie a se zidi în *Berind*, ca astfel să i-să deie prilejul poporului român de pretutindeni, a-și arăta recunoștința față de memoria baronului Popp, contribuind pentru școala din satul nașterii lui. Lucrul acesta mai bine s'ar realiza, dacă s'ar tipări în mai multe mii de exemplare biografia baronului Popp și s'ar vinde în folosul școlii, pentru că la prețul broșurei ușor adauge omul de bine câțiva fileri mai mult pentru un scop cultural așa de frumos.”

Cu acestea cuvinte dă publicității comitetul mica broșurică, care pe 16 paginuțe povestește frumos, pe înțelesul tuturor, viața bogată în fapte mari a fericitului baron. Drept model, pentru felul în care a scris autorul („*Dela Cruce*”) aceste șire comemorative, reproducem, întâmplător, pasajul final, care vorbește despre una din cele mai vrednice fapte ale sârbătoritului baron, lăta-l

„Biserica românească însă și așezămintele ei le avea mai pe sus de toate. De aceea la 1871, când congresul așa numit autonom al bisericii romano-catolice din țară s'a atins și de alcătuirea bisericii române unite cu Roma, care este cu totul neatârnată și de-a dreptul supusă numai scaunului apostolic din Roma, — baronul Pop a sărit, ca un arhanghel întru apărarea bisericii românești și conchemând o mare adunare de fruntași, clerici și mireni, greco-catolici la Alba-Iulia, — adevă la Belgradul care fusese scaunul vechiu al mitropoliei române, — a cărmuit acea adunare și în 23 Aprilie 1871 a condus o deputațiune înaintea ministrului de culte Pauler, căruia pe lângă un cuvânt deschis bărbătesc i-a predat un memorandum pentru Majestatea Sa cerând dreptul de a ține un congres anume, pentru înființarea autonomiei bisericii române unite cu Roma. Căderea arătată atunci de bar. Pop este și azi singurul îndreptar în această cauză, pentru toți credincioșii bisericii gr.-cat. române.”

Credem, că citatul acesta ne dispensează de a vorbi mai pe larg despre acestea frumoase șire comemorative și va fi tot odată și destul îndemn, pentru tot omul cu tragere de inimă, ca să sprijinească cu obolul său nobilul scop cultural pe care-l slujește această cărțicică. Bagatelul preț de 40 fileri, dimpreună cu eventualele oferte benevole, a să adresă *Comitetului despărțământului Cluj al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”* — strada Jókai nr. 6.

Misiuni.

Azi am primit cercular arhidiecezan dat din ședința konzistorială ținută la 10 Noemvrie 1908, ca invitare la înscrierea de membri ai „Reuniunii de misiuni sante a preoților din Arhidieceză.”

Mai la toate sinoadele precești s'a discutat mult și aprins chestia misiunilor sacre. Imi aduc aminte cum să vorbea contra misiunilor pe motive tare șuprede.

„Cine nu știe să și păstorească însuși turma incredințată — ziceau cei contra misiunilor — pe acela nu-l vor ajuta cei câțiva preoți cari odată în an sau mai rar, vor veni să țină misiuni, ci din contră, după misiuni preotul va rămânea în mijlocul poporului tare scăzut în autoritate și în trecere înaintea poporului. „Aceia-s popi nu popa nost, așa să ne spuie în toată dumineca.” Să mai zicea în contra misiunilor, că vor face stricăciune prin aceea, că la atari ocațiuni — „știm noi de când erau sinoadele ambulante” — preoții adunați de multe ori uitându-și de sine dau rele exemple prin purtarea lor.”

Cine susține motivele acestea pleacă dela sine. Peste alternativa căs ducătoare la scop sau nu misiunile, s'a trecut. Sinodul Arhidiecezan din 1904 și 1906 în ședința dela 23 Noemvrie 1906 a decretat înființarea „Reuniunii de misiuni sante a preoților din Arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș,” iar Preaveneratul Konzistor Arhidiecezan în ședința din 10 Nov. a. c. pune în lucrare acea hotărîre.

E rândul nostru a celor mulți dela sate să ne facem datoria. Fiecare trebuie să simtă clătându-se sub picioare-i pământul de tot vântul învățăturii vrășmașe. Să mai luăm dar odată în mână puternice în contra primejdiilor ce ne amenință. Am pus poate cu multă ușurință cercular la o parte, să'l luăm cu multă seriozitate și cetindu'l din nou, să ne facem datoria cu toții. Ne chiamă glasul celor mai mari la luptă împotriva *Răului* și noi trebuie să mergem. Încă până nu sosi la noi cercularul numit în „Unirea” s'a făcut apel să ne însuim.

Eu cred, că nu fac lucru inutil, când aduc din nou la frați aminte, datorința ce o avem față de încercarea aceasta așa de folositoare, și cred, că ar fi tare bine ca în „Unirea” să se țină mereu evidentă despre acei, cari să însinuă, căci la noi trebuie mult mișcat până să face ceva. Râi n-am fi noi, dar nu ne trezim ușor, până vedem, ce-or face și alții.

Să ne grăbim cu însinuirea, ca să vedem cât mai curând înființată „Reuniunea.” Să nu treacă atâta timp până la înființare, ca dela decretarea înființării până acum.

Apelez în special la cei mai tineri — nu că doar alții ar fi de mai puțină nădeje, ci pentru că acestia au în proaspătă amintire îndemnurile. Celui dela care a emanat ideia misiunilor. Acestia își aduc încă bine-aminte de însuflețirea cu care ne vorbea — în fiecare sară — de soartea noastră în viitor și de soartea poporului incredințat grijei noastre.

Nu mă îndoiesc, că nu va pregetă a se însinuă nici unul dintre acei cari au auzit odată glasul Lui înduioșat de grijea sorții noastre zicându-ne: „*Ne prăpădim fraților, ne prăpădim de nu ne punem pe lucru.*”

MAINU.

Procurorul din Alba-Iulia a sistat continuarea cercetărilor, spre a află pe ticălosul, care a sdrobotit cu dinamită Crucea și Piatra libertății dela Blaj, de oare ce nu există nici o urmă, care ar putea află pe vinovat. De asemenea nu se poate constată nici aceea, că doar Românii va fi plătit pe păzitorul dela Câmpul libertății să facă el fapta aceasta, spre a încordă și mai mult raporturile dintre Români și Maghiari.

Traiască justiția maghiară!

Concurs.

Reuniunea învățătorilor din arhidieceza gr. cat. escie concurs la 2 premii de câte 50 cor. pentru celea mai bune operate despre următoarele 2 teme:

1. *Cum să se facă controla în școlalele noastre primare?*

2. *Sentimentul moral și mijloacele cele mai potrivite pentru cultivarea lui.*

Condițiunile de concurs sunt:

1. Operatele trebuie să fie scrise cu ortografia Academiei române.

2. Fiecare operat să fie provăzut cu un motto și cu un bilet, care să poarte numele autorului închis într'o covertă, pe care dinafară să fie scris motto din fruntea operatului.

3. La concurs pot lua parte numai membrii ordinari ai reuniunii.

Balázsfalva—Blaj din ședința biroului central al reuniunii învățătorilor din arhidieceza gr. cat. de Gyulafehérvár—Fogaras Alba—Julia și Făgăraș, ținută la 22 Noemvrie 1908.

George Muntean,
președinte.

Petru Ungurean,
secretar.

Noutăți.

Hymen. *Natalia Cirlea* n. *Rațiu* și *Dr. Emil Szabó*, cununați. Felicitări sincere!

Pentru fondurile arhidiecezane. Se cuitează primirea următoarelor contribuiri marimonioase:

p. *Masa studenților*: „Schinteană” din Teure 10 cor., Ales. D. Donescu, Vasláb 5 cor., I. Adam, Budapesta, 240 cor.

p. *Internatul de fetițe*: Ieronim Man, Băgău, 10 cor., Simeon Petean, Juc, 1540 c., Ales. D. Donescu, Vasláb 5 cor.

p. *Orfanotrofiu*: colectați de clericul E. P. Sasu, Blaj, 5 cor.

Deficienților: Geore Boeriu, Cărța 10 coroane.

Blaj, 12 Decemvrie 1908.

Cassa Centrală Arhidiecezană.

Rectificare. In biografia regr. Lazar de Purcareș s'a strecurat in nrl 48 aserțiunea greșită, că familia lui n'ar fi fost împărțită din pensiune. Adevărul, e că i-sau reținut unele competențe controversate.

Reuniunea femeilor române din Blaj cu ziua de 13 Dec. și-a început și in anul acesta Seratele literare, fiind de față un public numărös. Dșoara *Elena Simtion*, a ținut o dizertație „Din datorințele femeii” într'un limbaj ales, cu observații fine și potrivite, a fost ascultată cu interes. După dizertație a declamat dșoara *Valeria Pop*, cu mult simț poesia de G. Coșbuc „Doina” — „sufletul românului De încheiere dșoara *C. Deac* a cântat la pian „Rhapsodia Română” de A. Secuens. Aplauzele sgomotoase, ce au urmat a fost dovada cea mai elocuentă despre îndestulirea deosebită a publicului. La insistența celor de față dșoara *C. Deac* a mai cântat secerând aplauze tot atât de furtunoase și sincere, ca și mai înainte. Publicul s'a depărtat îndestulit.

Dela societatea meseriașilor nștri. Duminecă in 13 Decemvrie s'a inaugurat seria de conferențe pentru meseriași. Prezidentul societății a arătat rostul conferințelor îndemnând pe meseriași să asiste cu toții. Dl profesor *Dr. Rațiu* aproape o oară a cetit despre începuturile poeziei române, citând specimene frumoase din epoca română și slavă. Publicul a fost numărös. Conferențianul a fost urmărit cu viu interes. Proxima conferință va fi Duminecă in 20 Decemvrie la oarele 5 d. a. va vorbi dl profesor *Aron Deac* din domeniul istoriei.

Calendar. Am primit: „Calendarul Național” al „Foi interesante” pe anul 1909 cu mai multe ilustrațiuni frumoase și interesante și bucăți literare in proză și poezii b ne alese. Dela Orade ni-s'a spedit „Calendarul portativ” al funcționarilor de bancă români pe anul 1909, întocmit de *Vasile Babi*. E întâiul calendar de acest fel apărut la noi și ca început e bun. Cuprinde între altele interesanți articoli financiari, consemnarea băncilor românești și a tuturor funcționarilor de bancă. Prețul e doar prea mare 2 cor.

Posta Redacțiunei.

V. P. Manuscrisul e și cules pe jumătate, îi vom face loc in un număr apropiat.

M. P. și *I. P.* Urmează scrisoare particulară.

V. P. Va prevenit alt corespondent.

» *P. S.* Distihonul, poate cu alt prilej.

D. Milo. N'am mai avut loc.

I. C. Au sosit, multumite!

Sonet. Rugăm pe autorul poeziei să binevoiască a ne descoperi numele.

I. S. Credem, că a fost destul atâta.

A. P. Rugăm să nu insistați pentru publicarea rectificării.

Dr. B. A sosit, multumită!

Dr. F. Vom tractă chestiunea pe lung in numărul următor. Așa cum ați scris, nu se putea, fără teamă de a fi improcesuați. Salutări!

f. Partea primă din răspunsul de mai sus, vă privește și pe DV.

Fete și băieți

să dezvoaltă tare și sănătos, stările de slăbiciune dispar, dacă folosesc pe lângă nutreământul obișnuit și

Când cumperi Emulsiunea de SCOTT să fi cu luarea aminte la marca scutitoare Pescarul.

Emulsiunea SCOTT

cel mai bun mijloc de întărire pentru recovalescenți și a fost recomandat in cei din urmă 32 ani, atât de medici cât și de moașe.

Emulsiunea lui SCOTT

este dulce ca Crema și mai digestivă ca laptele.

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fleri.

(47) 9—22.

Se află in ori ce farmacie.

Traian A. Todorescu,

producător de vinuri in Világos (Șiria) lîferează vinuri foarte bune, și curate după dealurile cele mai renumite dela 50 ltr. in sus (in engros) cu prețuri moderate deposituri: Musca-maderat, Galșa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la dorință prospecte gratuite.

(49) 5—52

30,000 Cor.

Garanță de curățenie.

In culină și in casă

să pot curăți și spăla toate cu

săpunul HIRSCH alui SCHICHT.

El este rezultatul unui studiu serios de ani de zile. Poșede o extraordinară putere de curățire — și nu conține nici un fel de element ce ar ataca obiectul ce să spală. Drept aceea să poate folosi ori și unde și chiar și acolo unde săpunul comun nu să poate folosi și unde trebuie o deosebită grijă.

(21) 8—8

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până ce nu vei cere dela mine Prețcurent! Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor. Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

(50) 6—25

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

47

Capitulul XL.

Romano va.

Ca un Phoenix reînălțat începuse Roma, orașul distrus al Cezarilor, să se ridice din cenușa sa.

Ziua, noaptea, se lucra mereu și mii de brațe se mișcau, pentru a grăbi rezidirea sa.

Strade largi și regulate se croiră în locul vechilor ulițe înguste și strâmbe.

Colibile mizerabile, cari mai înainte au umplut părți întregi din oraș, au dispărut cu totul, și în locul lor se ridicau case mărețe și palate splendide.

Mii de măestri hispanici și galici sosiră în Roma, pe la finea lui Septemvrie, pentru că Nero voia, ca în decurs de un an de zile să fie rezidită partea cea mai mare. De aceea se lucra ziua-noaptea și în întreg orașul domnea o activitate febrilă.

În restimpul acela împăratul se ocupa aproape singur numai cu versurile și cu muzica, iar cei din jurul lui îl întăreau în închipuirea, că el ar fi cel dintâi cântăreț și actor în lume.

El să încunjură cu tineri din familiile cele mai nobile și le dădea instrucțiuni în cântare și teatru. Deși acestora le era rușine să se dimită la o ocupațiune, carea până aci era în sarcina sclavilor, totuși să supuseră voinței tirane a Cezarului, decând el a pus să taie capul unui tiner, carele s'a opus se pășască ca actor în circ.

O ură nemărginită însă umplu pe patriciani în contra tiranului, carele amenință să le zdrobească drepturile și privilegiile și se prefăcu într-o lavină îngrozitoare, când Nero demândă, că nu numai tineri și fecioare, ci și bărbați și matroane au se pășască pe scenă, când o dorește împăratul. Roma sămăna unui vulcan, în interiorul căruia se pregăteau revoluțiuni groaznice.

Nero nu presimțea nimic despre aceasta; el era atât de cufundat în studiile sale, în cât își uită de lumea din jurul său. Pe când în oraș fierbea și clocotea în ascuns, el se pregătea pentru o cale triumfală, carea avea să-i aducă lauri, ca unui cântăreț și actor ce era. Însă nu în Roma avea să pășască pe scenă. Romanii nu-l înțelegeau!

Grecia, țara artelor clasice, trebuia să judece asupra prestațiunilor sale. De acolo apoi voia să se întoarcă în Italia, încercat de glorie.

Hotărârea aceasta fii adusă repede în îndeplinire; pregătirile de călătorie fură făcute în toată graba, pentru că întreaga curtea avea să se însoțască pe cometul cel luminător în călătoria sa triumfală.

Un liberat cu numele Helios, un bărbat urât și ordinar, carele prin lingusiri grețoase a intrat în grația lui Nero, domnea în Roma

în absența împăratului. Omul cu „ochii de porc” prin represaliile sale, prin asprimea și cruzimea sa se făcu odios înaintea tuturor straturilor de popor, așa încât cu toții simțau tirania sa mai aspru decât cea a împăratului.

Astfel stăteau lucrurile în Roma când într-o noapte întunecată de Septemvrie doi bărbați pășau spre palatul lui Scăvius cel bogat, de pe colina călică.

Ei intrară în grădină printr-o poartă secretă, după ce au spus losinea „Amor și Psyche.” Cel mai tiner dintre ei, un june svelt cu pas elastic și mișcări măndre, rămase ceva îndărăptul celuilalt și întorcându-se spre un tuș, strigă încet un nume. Atunci din întunecare se desfăcu o statură ușoară și cu un țipet lin de bucurie se aruncă de gâtul tinerului.

Cel mai bătrân se întoarse și înjură. „Pe Styx, tribunule, tu umbli după aventuri galante, pe când noi am venit ca să ne mântuim patria.”

„Iertare, prefectule,” zise junele, „amorul mă va îmboldi la fapte curajoase. Numai un sărut, iubită,” se întoarse el spre femeia cea frumoasă din brațele sale, carea îl privea pasionată cu ochii ei aprinși.

„O, scumpul meu,” zise ea și-l sărută atât de fierbinte, încât el se cutremură de fericire și-i șopti la urechie cuvinte dulci de amor.

„Sfârșiți odată!” murmură celalalt nerăbdător. „Nu-i vreme de dragostit. Ne așteaptă.”

„Da, ne așteaptă,” zise femeia, cu voce lină, dulce, carea tremură de pasiune ascunsă. „Însă aceasta să nu ne rețină, ca se nu gustăm pe deplin acest moment dulce de amor. Vină, scumpul meu, sărută-mă!”

„Ah,” zise celalalt, „asta vâpăiază ca un foc grecesc!”

„Chiar și *este* foc grecesc,” zise femeia cea frumoasă și se întoarse cu fața către el.

„Tu ești, frumoasă Epicharis? Să înțelege de sine, că acela, pe care-l cuprind brațele tale, poate să se numească cel mai fericit între muritori. Te salut, divă!”

„Te resalut, prefectule,” zise aceasta încet. „Și acum să mergem. Setea mea cea arzătoare este potolită, cel puțin pentru momentul acesta.” Și alipindu-se lângă iubitul ei, îi șopti: „O, cum te iubesc, cum te iubesc. Flavius! Cum te iubesc!”

Un bărbat mic cu cap mare diform îi lăsă să intre în casă. Ochii săi aveau o privire nestatornică, când să închise ușa după oaspeți, și el demândă unui sclav, să stea aci de pază și să nu lase pe nimeni înlăuntru, carele nu știa lozincă. El însuși intră după aceea în palat și gândea în sine:

„Oare ce plănesc iarăși? Vre-o apucătură ne bună?... Nu, este ceva mai serios! Sub mantaua uriașului am zărit pancera strălucind. Să fie o conjurație? Totdeauna au fost conjurați în Roma, când au domnit tirani. Și Nero este un tiran — fără îndoială! Atunci însă Scăvius, stăpânul meu, încă ar trebui să fie un conjurat! Ridicul: e prea prost pentru aceasta!... prea prost! Dar tot atâta: Milichus ține-ți ochii și urechile deschise!”

Intr-aceea Fănius Rufus, prefectul pretorianilor, Epicharis, grecoaica cea bogată și iubitul ei, Subrius Flavius, au intrat în salonul cel mic, unde Scăvius îi primi cu o bucurie atât de mare, ca și când ei ar fi fost invitați la o cină veselă.

Pe masa din mijlocul salonului străluceau urcioarele de argint și ceștile de aur. Asemenea să vedeau și fructele cele mai escelente de Campania.

Cei intrați erau primii oaspeți. „Amor și Psyche,” zise Scăvius, „sub scutul acestor stele strălucitoare vom lua astăzi o hotărâre, carea cu o lovitură va schimba starea lumii. Scăvius salută pe scumpul său oaspeți și binevențează în casa sa modestă.”

Puțin după aceea intrară alți doi bărbați; erau Calpurnius Piso și Claudius Senecio, curteanul.

Apoi urmară Seneca și nepotul său Annăus Lucanus, poetul.

Deși bărbații adunați aci difereau atât de mult după poziția și originea lor, într-una erau uniți; în ura contra împăratului! Totuși însă fie care ură în felul său pe Cezar: Calpurnius, pentru că el însuși rivnește după demnitatea Cezarilor; Fănius Rufus, Claudius Senecio și filozoful Seneca, pentru că ei să simțau dați la o parte; Epicharis, pentru că ea prin Nero își vede patria apăsată și jefuită; Scăvius ură, pentru că era modern, să se facă opoziție contra împăratului; Annăus Lucanus, pentru că versurile lui Nero erau laudate, deși acele erau mai rele decât ale sale. Singurul dintre conjurați, carele nu ură pe împăratul din motive personale, ei fiindcă vedeau într'insul un asupritor, era Subrius Flavius, tribunul.

În timpul din urmă s'au alăturat lângă conjurați și o mulțime de înalte persoane militare; prefectul pretorianilor și tribunul Flavius erau conducătorii acelor neîndestuliți.

Calpurnius Piso se ridica mai întâi de pe scaunul său și vorbi cu voce năbușită: „Amicilor, intențiunea unei consfătuiri cu urmări grele ne-a intrunit aci. În imperiul lui Nero, suspiciunea este virtutea cea mai nobilă. Scăvius te întreb: suntem siguri în casa ta?”

„Sunteți siguri: răspund cu capul meu!”

„Tot arăta!” vorbi Calpurnius. „Flavius, te rog a trece prin toate încaperile și înșe sabia în pieptul fiecărui, carele voește a pândi pe ta uși. După aceea încuie toate ușile!”

În antișambra și în odăile laterale Flavius nu găsi decât pe Milichus, carele pareă a fi ocupat cu aceea, ca se trimită pe sclavi la culcare.

„Foarte bine faci!” adause Flavius. „Cunoști-mă tu pe mine?”

„Nu, domnule, nu te-am mai văzut niciodată!”

„Cu atât mai bine! Dar acum mergi și tu la odihnă; mi-se pare că ești cam somnuros, bătrânule.”

Și el îl împinse încet pe ușă afară, apoi i-o încuie dinaintea nasului. Milichus făcu o față stupidă și-și strânse pumnul. „Voi plănuiți ceva, asta e sigur! Așteptați

numai, mândrilor aristocrați, vă găcesc eu. Stăpânul meu e prea rost, ca se poate tăcea. Mâne dimineață și secretul!”

El se depărtă mormăind spre apartamentele sale, pentru a împărtași soției sale, ceea ce a descoperit.

Subrius Flavius se întoarse în salon, însă în același moment auzi sunând la poartă; Scăvius grăbi, afară, spre a vedea, cine cere intrare.

După o minută intră împreună cu doi bărbați masești, cari își împădară capuțile și salutară pe cei adunați.

„Asta-mi place,” stră Calpurnius sărind sus, „că în sfârșit v-ă deșteptat și voi din letargie. Bine a-ți venit, Barea Soranus și Pătus Thrasea, vă salut!”

Toți încunjurară pe cei doi bărbați.

Calpurnius arătă noir sosiți locurile unde aveau să șadă și voi: „Amicilor — acum e timpul! Viața împăratului e percutată! El nu se mai îndestulește, comită pe sub sub ascuns faptele sale blâmate, ei acum păcatuește publice, cu otrușinare, carea te face să și-se închiege inele în vine! Există ceva mai îngrozitor decât festivitatea de mai înainte în grădini vaticane? Femeile și fetele celor mai ribile familii romane au trebuit să se de pradă poftii împăratului!”

„Ticălosul a meritat murtea de o sută de ori,” strigă Epicharis. „C rușine pentru Romani! Și toate acestea ei lasă în liniște ca să se întâmple! Nu e vdnic ticălosul, decât se moară.”

„Așteaptă, neastâmpără!” zise Calpurnius rece.

Apoi el continuă: „Și e treisutedouăzeci de nazarineni, pe cari împăratul i-a lăsat se ardă ca torțe: aceia au fost nevinovați!”

„Da,” îl întrerupse Pătu Thrasea, „au fost nevinovați. Totdeauna spun, că el apasă dreptatea, pentru a-și îndestuli răzbunarea, sau pentru a-și umplă cassele sale cele totdeauna goale.”

„Au fost nevinovați,” stră Piso, „pentru că nu acești adoratori ai rușii au dat foc Romei, ei însuși împăratul făcându-l!”

Un strigăt de indignă trecu prin adunare.

„Am dovezi pentru acuza mea,” zise Piso, „și acești doi advocați, căror cinste e cunoscută în Roma întreaga, sunt martorii mei.”

„Așa este! Noi suntem artori!” vorbiră cei doi.

„E rușine,” strigă cu voc detunătoare prefectul pretorianilor, „e rușine aceea ce face el cu nobilii Romani.”

„Te rog să-ți moderezi vocea,” îl întrerupse Calpurnius, „tu urli, și când ai vrea să dai năvală cu legiunile tale, cari doar sunt atât de departe de ai!”

„Ei bine,” continuă mai hiștit Fănius Rufus, „E rușine, cum să dăm ca clovn, ca gladiator, ca mânător de ai în circ. Jos cu el!”

„Rufus,” vorbi Soranus, „umai pentru aceasta urești tu pe Cezar?”

„Nu, pe Styx, nu! Acest hăstămat de Tigellinus, colegul meu în serviciu, mă consideră ca pe un serv! Și doar eu tot atâta sum prefect, ca și el! Dar, să înțelege, la favoritul Cezarului îi sunt permise toate.”

„Amice,” zise Soranus, „lasă la o parte motivele tale personale și ia în considerare numai aceea, ce a făcut împăratul rau întregului popor.”

„Ah, ce,” erupse Rufus, „ce-mi pasă mie! O împunsătură puternică de sabie printre coaste — asta-i părerea mea!”

„Cam are dreptate,” zise Claudius Senecio, „chiar și vechile noastre neamuri aristocratice trebuie să se plece înaintea capriciilor tiranului, și ceea ce abia s'ar fi putut crede, s'a întâmplat înainte de plecarea împăratului: nobilii Furiani, Fabianii, Valerianii au trebuit să se coboare pe bină și să se prezinte ca flautiști, citariști, dansatori, clovni și gladiatori. Ei tremură de furie și de îndărăjire, însă să supun!”

„Pentruca ei nu mai sunt altul Romani!” întrerupse finărl poet Lucanus. „Cele mai nobile neamuri să pleacă dinaintea tiranului, ca selavii, nici un picur de sânge Roman nu mai curge prin vinele lor.”

„Te înșeli,” strigă Flavius, roșu de mânie, „aci sunt încă Romani adeverați!”

Thrasea scutură din cap. „In modul acesta, amicilor, n-ajungem la nici o țintă! Este adevărat aceea ce spuneți, însă vă disputați înzădar. Mai bine să ne sfatuim, ce vrem să facem! Să luăm o hotărâre!”

Cei prezenți aprobară și el continuă: „Așa este, cele mai nobile neamuri ale noastre sunt desonorate, insultate, silite se facă lucruri, cari de altfel picau în sarcina selavilor. Acum de curând — o știți cu toții — octogenara Alia Catella, mama senatorului, a trebuit se danseze în circ! Și încă nemascată! Gândiți-vă, ce rușine! Ceea ce a am susținut eu totdeauna, e adevărat: În Roma tiranului există numai una lege: caprițul cânelui sătos după sânge! Astăzi vinul de Falerno îi împinge focul prin vine: un sâmu — și ficele celor mai nobile familii ale noastre sunt târâte în dormitorul său. Mâne s'a hărănit cu versurile lui Homer și vrea se imiteze pe Achei dinaintea Ilionului; un semn, și Roma se aprinde din nou. O, câtă rușine! amicilor, hotărârea mea e luată: tiranul trebuie se moară!”

„Se moară!” răsună nădușit în sală.

Acum se ridică Seneca, cu fruntea încrețită. „Amicilor,” începî el, „se nu ne murdărim mâinile cu sânge! Noi nu suntem călăi împăratului, ei distrugătorii tronului său. Ținta noastră o putem ajunge și fără sânge. Ura și răzbunarea, furia și deseperarea clocotesc în toate spiritele. Materialul combustibil este grămădit peste olaltă, lipsește numai schinteia, carea să-l aprindă. Aruncați schinteia aceasta între masele poporului Roman! Chemați întreg poporul la luptă deschisă, la revoluție! Puneți pe tiran înaintea scaunului judecătoresc al senatului. Acesta îl va ridica din demnitatea sa, îl va judeca la moarte; lui îi compete aceasta — nu nouă!”

„Poporul?” strigă Calpurnius. „Te înșeli, Annăus Seneca, dacă crezi, că plebea, carea nu pretinde decât pâne și jocuri, să va entuziasme pentru libertate. Ce are această ceată de trândavi să se teamă de Cezar? Trăznetul isbește în stejarul falnic, tușiul ce să tărăie pe pământ însă îl cruță! Plebei îi este egal, dacă domnește Nero sau Tiberius, numai să se insceneze alergări și jocuri, numai să se împartă pâne din abundență. Pentru pâne și jocuri ea se vinde ori

și căru barbar! Lasă-mă în pace cu poporul! Un Sigambrez murdar lui îi e tot atâta, ca și un descendent de alui August!”

Aplauze urmară cuvintelor sale.

Thrasea zise cu privire întunecată: „Dureri e adevărat aceea ce zici, Calpurnius. Pe popor nu ne putem răzămă! Cum stăm însă cu armata, Fănius Rufus?”

(Va urmă).

Bibliografie.

A apărut:

Cartea de rugăciuni

Mângăierea creștinului apărută în ediț. II. cu aprobarea Ilustris. D. Dr. Demetriu Radu Episcop în Oradea-mare, cu un cuprins bogat și bine ales de 482 pagini, și un format drăgălaș, e cea mai bine întocmită carte de rugăciuni pentru credincioșii greco-catolici, pe cum o dovedește această trecerea ei extraordinară. Ediția I. s'a epuizat în restimp de 1½ an; iar din ediț. II. în timp de 11 luni s'au desfăcut peste 2000 exemplare.

Să poate procura dela autorul *Ioan Genț* protopop gr-cat. în Nagyvárad, Szta- roveszky utca 6 sz., cu următoarele prețuri: Un exemplar legat în pânză în legătoria de bun renume a lui Lévy în Oradea-mare (neagră ori bordo) costă 1 coroană + porto postal 24 fileri, la olaltă 1 cor. 24 fileri; al 11-lea exemplar gratuit. Spre a putea da în mâinile publicului nostru inteligent legături de lux cari să satisfacă toate pretenziunile, am procurat următoarele legături elegante și cu toate acestea ieftine de la fabrica de legătorie cu renume European alui Steinbrener din Boemia: a) leg. în piele de chagrîn căptușită (neagră), cu cruce aurită și cu tăietură aurită în toc frumos, un exemplar cu spedare recom. patru (4) cor. 30 fileri; b) leg. în imitație de os (albă) cu cruce aurită ori cu o icoană frumoasă a Precuratei Vergure pe tabla dinainte, cu tăietură aurită și toc un exemplar cu sped. recom. patru (4) coroane; c) leg. în imit. de os (albă) cu cruce de os, tăietură aurită și toc, un ex. cu sped. rec. patru (4) cor. 60 fileri; d) leg. în imit. de os (albă) cu cruce frumoasă împodobită cu decorațiune de aur și mărgăritar și cu pictură de flori artistică, cu tăietură aurită și toc, un ex. cu sped. rec. șese (6) cor. 30 fileri; e) legătură în pânză (neagră ori bordo), executată frumos, cu tăietură aurită și toc, un exemplar 1 cor. 40 fileri + 24 fileri porto postal = 1 cor. 64 fileri.

Exemplarele leg. în pânză să pot procura și dela: Librăria Seminarului teol. gr-cat. din Blaj, „Aurora” în Gherla, „Onișor” în Năsăud, „Süssmann” în Beiuș cu acelaș preț, ca dela autor. Exemplarele de lux în librării să dau cu ceva mai scump.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5•30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5•30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7•30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7•30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1.50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din casele bisericești pentru biblioteci. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responz.: Augustin Gruția.

AVIZ!

Aduc la cunoștință onoratului public din loc și jur, că am preluat magazinul de lemne al Dnii Ștefan Oltean fundat la anul 1891.

Magazinul, care stă și mai departe sub conducerea Dnii Ștefan Oltean, l-am asortat din nou cu tot felul de lemne pentru edificare, pe cum: **grinzi, caferi, lețe, scânduri, țigla, cărămizi, var, etc.** pe cum și **lemne de foc, 1 vagon de fag cl. I. dus în curte cu 156 cor.**

cu prețurile celea mai moderate.

Aducând acestea la cunoștința onoratului public rog și binevoitorul sprijin.

Blaj, Septembrie 1908.

(41) 8 8

Cu toată stima:

Dionisiu Trifan.

Restaurant.

Cassa de împrumut și păstrare „Economia” societate pe acțiuni în Cohalm (Köhalom). își esarândează Restaurantul său împreună cu cafenea și situat în Cohalm sub Nr. de casă 93 pe timp de 3 (trei) ani începând cu 1 Februarie 1909 până la 31 Decembrie 1911.

La Restaurant sunt și doua odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șopron pentru cară, șopron de lemne și 2 grajduri mari, ghețariu nou betonat, o grădină mare cu popicarie și e situat la o pozițiune foarte avantajoasă. — Chiria anuală este de Kor. 1600.

Reflectanții își vor înainta ofertele în scris cel mult până la 20 Decembrie 1908, la subsemnata direcțiune, de unde și până atunci să pot primi condițiunile speciale de esarândare și tot felul de informațiuni — verbal și în scris.

Direcțiunea institutului
„Economia.”

(53) 3—3

„Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia românească „Mugurul” însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Ersébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile pe cum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 11—52

Circulația trenurilor

prin gara Blaj Kikülöszög hila din
1 Iunie n. 1908.

âtră Teuș pleacă:	personal	12:53
	mixt	7:02
	accelerat	7:35
âtră Teuș pleacă:	accelerat	2:52
	personal	1:53
	accelerat	10:18
dela Teuș sosește:	personal	8:09
	accelerat	5:40
	personal	9:00
dela Teuș sosește:	personal	12:39
	accelerat	12:22
	mixt	3:58
âtră Prajă pleacă:	personal	2:08
	accelerat	9:05
	mixt	3:02
dela Prajă sosește:	personal	9:11
	mixt	2:43
	accelerat	8:44
dela Prajă sosește:	personal	12:38
	mixt	6:48
	accelerat	

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

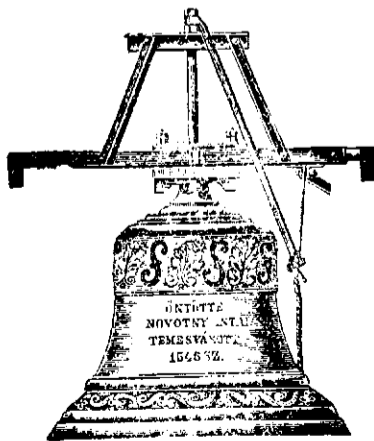
în Timișoara-Fabric

(46) 7—52

ciopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai simpede, mai plăcut și cu vibrarea mai volu minoasă, decât cele de sistem vechi în. așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare. — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gra tuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania”
din Sibiu

(45) 7—52

intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. — edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața încreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95.816.412 coroane.
capitale asigurate asupra vieții: 9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etajiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj și Oradea mare pe cum și dela subagenții din toate comunele mai mari.